

Verslag van de NEHA-ledenvergadering gehouden bij het NEHA op 18 juni 2004 te Amsterdam

Aanwezigen: P. Baart, J. Barendregt, Y. Bax (verslag), J. Beek, M.M.G. Fase (voorzitter), P.A. Geljon, J. van Gerwen, V.I. Goedvolk (bestuurslid), T. de Graaf, L. Heerma van Voss, H.N. Hoogendonk, B. Hijma, E. van Nederveen Meerkerk, L. Noordegraaf (bestuurslid), J. Peet, C. Seegers, F. Snapper, B. de Vries (bestuurslid), H.B. van Wijk (penningmeester), J.L. van Zanden.
Verhinderd met bericht: E. van den Bent (bestuurslid), S. Jonker, Ph. Maarschalkerweerd (bestuurslid), G. Terpstra (bestuurslid).

1. Opening

Om 11.45 uur opent de voorzitter de vergadering. De voorzitter memoreert, dat dit een bijzondere vergadering is, zowel in verband met het 90-jarig bestaan als de toekomst van het NEHA.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

Er zijn geen ingekomen stukken of mededelingen.

3. Notulen van de ledenvergadering van 20 juni 2003

De tekst van de notulen wordt goedgekeurd.

Op de inhoud hiervan wil mevrouw Baart graag reageren; zij krijgt daartoe de gelegenheid bij agendapunt 6. Hetzelfde geldt voor een vraag van de heer Beek.

4. Vaststelling jaarverslag 2003, waaronder financieel jaarverslag 2003

De voorzitter stelt het jaarverslag 2003 aan de orde. De voorzitter vermeldt nog de fusie van de drie tijdschriften tot het TSEG sinds het begin van dit jaar. De voorbereiding van het laten uitvoeren van taken van het NEHA door het IISG komt later in de vergadering ter sprake.

De voorzitter wijst ook op de succesvolle studiedagen van het afgelopen jaar. Beek ziet het NEHA liefst verder gaan als Vereniging omdat het financieel beheer dan beter is. Fase wijst hem erop dat dit een kern van een besluit is, dat in agendapunt 6 aan de orde komt. Snapper zegt, dat leden van een vereniging meer zeggenschap hebben dan begunstigers van een stichting. De voorzitter erkent dat. De heer Van Wijk deelt mee, dat de balans een positief resultaat van € 10.000 laat zien. Dit komt door een project, dat met een voordelig saldo is afgesloten. Dit wordt aan het vermogen toegevoegd. De ledenvergadering keurt het jaarverslag 2003 en het daarin verkort weergegeven financiële jaarverslag 2003 goed en verleent décharge aan de penningmeester. Voorzitter Fase bedankt penningmeester Van Wijk voor zijn inzet gedurende het afgelopen jaar.

5. Vaststelling begroting 2005. Herziene begroting 2004. Verhoging contributie.

De penningmeester licht de begroting toe. De herziene begroting geeft een tekort aan van € 12.000, maar hierin is nog niet een extra financiële bijdrage van € 36.000 aan het IISG verwerkt. In totaal is dus een tekort van € 48.000 te verwachten. In 2004 kan het eigen vermogen van het NEHA dit opvangen. Op langere termijn moet een oplossing gezocht worden.

De heer Seegers leest uit de cijfers dat na de fusie de kosten van het tijdschrift 20-30 procent zijn gestegen en dat wij nu duurder uit zijn. Mevrouw Van Nederveen

Meerkerk meent dat er juist € 4.000 bespaard is door de fusie. Adjunct-directeur Heerma van Voss licht toe dat alle abonnees op het gefuseerde tijdschrift in de NEHA begroting voorkomen. In het verleden was steeds het streven dat de inkomsten uit contributies en de uitgaven aan de periodieken elkaar in evenwicht hielden. Dit is nog steeds zo, maar door de hogere oplage en het hogere ledental zijn beide bedragen hoger.

De heer Barendregt wil uitleg over het bedrag van € 98.000 voor Personeel op de begroting van 2004 tegenover het bedrag van € 102.000 op de begroting van 2003. Heerma van Voss legt uit, dat dit komt omdat een van de NEHA-medewerkers op eigen verzoek minder is gaan werken. Verder merkt hij op dat de KNAW in haar begrotingsregels voorschrijft, hoe de personeelskosten moeten worden begroot. Deze regel wordt gevolgd. Barendregt wil voorts weten hoe realistisch deze begroting is, en of er misschien nog ruimte in is. Fase antwoordt dat de begroting vrij realistisch is. Heerma van Voss voegt toe dat vergelijking met de cijfers van vorig jaar laat zien dat alleen op de bureaunkosten wellicht iets minder uitgegeven zal worden.

Van Nederveen Meerkerk vraagt naar het resultaat van een nog te verwerven project. Heerma van Voss legt uit, dat het NEHA bestuur bij het vaststellen van de begroting 2004 in het voorjaar 2003 taakstellend het verwerven van een project opgevoerd heeft, maar dat inmiddels duidelijk is dat in 2004 geen project een batig saldo op zal leveren.

De ledenvergadering wordt gevraagd in te stemmen met een contributieverhoging. Voor gewone leden wordt dat € 44,00, voor studenten € 27,50 en voor instellingen € 65,00. De vergadering gaat hiermee akkoord en stemt in met de voorgestelde begroting voor 2005.

6. Structuur NEHA

Van Wijk licht het bestuursvoorstel toe. Tijdens de vorige ledenvergadering werd de omzetting van Vereniging naar Stichting al aangekondigd en de voorstellen daartoe ontmoetten toen geen bezwaar bij de ledenvergadering, waarop de voorzitter in 2003 concludeerde dat het bestuur op deze weg voort kon gaan. Onderzoek in opdracht van de KNAW door een extern bureau, het bureau Boer & Croon, heeft aangetoond, dat er sprake is van een forse verborgen subsidie van het IISG aan het NEHA. Dit rapport is naar de KNAW gegaan, die vervolgens aan IISG en NEHA heeft gevraagd om met voorstellen te komen om deze ongewenste situatie te veranderen. Het bestuur van het NEHA heeft in overleg met de directie van het IISG een oplossing gevonden. De activiteiten die het NEHA tot nu toe zelf uitvoerde, zoals het uitgeven van het TSEG, zullen voortaan worden uitgevoerd door het IISG. Onderzoek en collectievorming op het gebied van de economische geschiedenis zullen gestimuleerd blijven worden. Het huidige niveau zal gehandhaafd blijven. Deze nieuwe taken van het IISG worden in een samenwerkingsovereenkomst tussen NEHA en IISG vastgelegd. Het NEHA-bestuur en de Raad van Advies vanuit het NEHA zullen hierop toezien. Voor de begunstigers van de stichting NEHA zal jaarlijks tenminste een studiemiddag georganiseerd worden.

Deze verandering geeft het bestuur twee argumenten om de vereniging om te willen zetten in een stichting. In de eerste plaats worden de institutionele activiteiten van het NEHA omgezet in contractuele, uit te voeren door het IISG. Bij de geringe resterende eigen activiteiten van het NEHA en de toezichthoudende rol past een stichting beter dan een vereniging. In de tweede plaats worden de onderhandelingen over deze kwestie mede met de KNAW gevoerd. Een stichting kan sneller reageren

op plotselinge situaties en kan de NEHA-belangen daardoor beter verdedigen bij de KNAW.

Op een vraag of de raad van advies wel controle door de begunstigers betekent, merkt Van Wijk op dat hij aanneemt dat een lid van de Raad van Advies van het NEHA ook begunstiger van de Stichting NEHA is of wordt. In deze zin is het antwoord positief.

De heer Beek vindt een stichting prima om financiën te beheren of materialen veilig te stellen, maar is het niet eens met het overbrengen van de leden van een vereniging in een Stichting. Hij heeft de indruk dat het bestuur grote aandacht aan zichzelf besteedt, terwijl het bestuur eerst de leden hoort te vragen om hun medewerking. Hij meent dat het bestuur projecten moet aanbieden aan de leden. Fase antwoordt dat het bestuur in 2003 het mandaat van de vergadering had gekregen voor de herschikking en dat deze stap noodzakelijk is vanwege de houdbaarheid van de financiële situatie op termijn. Om de NEHA-activiteiten zeker te stellen, is overdracht van de uitvoerende taken aan het IISG de doelmatigste optie en de stichtingsvorm verkieselijk. De Raad van Advies wordt bij het beleid betrokken als afspiegeling van de actieve leden. Deze raad doet dienst als klankbord en is een kweekvijver van nieuwe bestuursleden.

Baart had enkele vragen over de omzetting in een e-mail aan de heer Kloosterman gestuurd, maar zij is niet helemaal tevreden met het antwoord dat zij van hem ontvangen heeft. Zij wil weten wat de relatie is tussen de KNAW, het IISG en het NEHA. Met de begroting van de KNAW had zij nogal moeite. Mevrouw de Vries antwoordt dat het ook voor haar enige tijd duurde voordat zij het begreep. Maar in het al eerder genoemde rapport staat dat er van de subsidie van de KNAW aan het IISG een deel bij het NEHA terecht komt, hetgeen voor de KNAW onacceptabel is. Een oplossing is dat het IISG een factuur stuurt aan het NEHA voor het verborgen bedrag dat door het IISG aan het NEHA wordt besteed. Dit is een bedrag van meer dan € 200.000, en dat kan het NEHA niet betalen. Baart vraagt of er geen andere oplossing is. Van Wijk antwoordt, dat het NEHA blijft bestaan, maar dan als stichting. Er wordt toezicht gehouden op de uitvoering van de eigen NEHA-activiteiten. Baart wil weten waarom de relatie met de KNAW niet verbeterd kan worden. Is de KNAW niet tevreden over het NEHA? Kan de KNAW niet een hogere subsidie geven? Fase antwoordt, dat het NEHA maar een heel klein instituut is en dat de KNAW doelmatig wil opereren. Een hogere subsidie van de KNAW aan het NEHA is niet haalbaar gebleken. Baart vraagt waarom dan toch de vereniging moet worden opgeheven. Het zou toch mogelijk zijn dat de ledenvergadering het bestuur een mandaat geeft om met de KNAW te onderhandelen? Van Wijk antwoordt dat dat een te onzekere situatie is. Een stichtingsbestuur kan sneller reageren in onderhandelingen en daardoor adequater inspelen op onverwachte situaties. Als het NEHA zelf straks geen activiteiten meer heeft, heeft het ook geen zin meer om leden te hebben. De heer Van Zanden merkt op dat de KNAW liever met grotere partijen werkt.

Baart vindt dat de lage opkomst van de 400 NEHA-leden op deze vergadering weinig draagvlak geeft. Zij is bezorgd dat bij de omzetting naar een stichting het aantal begunstigers zal dalen. Straks is het NEHA voor 100 % in handen van de overheid en zal de inbreng van de leden afnemen. Baart heeft waardering voor het feit dat de continuïteit van de activiteiten voorop staat bij het bestuur, maar vreest niettemin voor het voortbestaan. Fase hoopt het draagvlak te behouden door middel van het TSEG, maar betreurt met mevrouw Baart de lage opkomst.

De heer Snapper vraagt zich af of het IISG wel de tijd en mogelijkheden heeft om ook de activiteiten van het NEHA er bij te nemen. Van Wijk antwoordt dat dit contractueel

zal worden vastgelegd. Snapper merkt nog op dat als er geen geld is dat het dan gebeurd is met de activiteiten van het NEHA. Van Wijk is het daarmee eens en zegt dat het NEHA zich zal blijven inspannen voor kostendekkende projecten. Fase voegt daaraan toe dat het NEHA een buitengewone collectie heeft, hetgeen mogelijkheden biedt om prestaties af te dwingen.

Snapper is van mening dat de statutenwijziging niet aanvaard kan worden voordat de leden het contract met het IISG hebben kunnen inzien. Daarna kunnen de leden pas instemmen.

Heerma van Voss zegt dat in de ontwerpovereenkomst geregeld is dat het IISG tenminste het huidige niveau van activiteiten moet handhaven. Meer in het bijzonder is vastgelegd dat

- de Economisch-Historische Bibliotheek op peil gehouden wordt;
- onderzoek verricht wordt, tenminste in een omvang van een 90% aanstelling;
- er publicatiemogelijkheden zijn op het web, in boeken en in het TSEG en
- jaarlijks tenminste een studiemiddag georganiseerd wordt

De ontwerpovereenkomst wordt ter vergadering aan de leden uitgedeeld. De Graaf merkt op dat deze hele maatregel is ingegeven door de KNAW omdat deze moeite heeft met de verborgen subsidie van het IISG aan het NEHA.

Van Nederveen Meerkerk wil weten of de overdracht van taken consequenties heeft voor de rechtspositie van het personeel. Er zijn nu vaste medewerkers en een projectmedewerker. Heerma van Voss zegt dat de vaste medewerkers al in dienst van de KNAW zijn. Projectmedewerkers komen in de toekomst in dienst van de Stichting IISG. Dat heeft geen invloed op hun arbeidsvoorwaarden.

Van Zanden merkt op dat het Stichtingsbestuur alle macht zal krijgen. Het vult ook zichzelf aan. Hij heeft alle vertrouwen in het nu voorgestelde bestuur, maar op den duur kan dit problemen geven. Hij wil graag een garantie dat de bestuursleden zich inspannen voor de economische geschiedenis en stelt voor in de statuten vast te leggen dat twee van de bestuursleden actieve economische historici moeten zijn.

Van Wijk zegt dat dit in het algemeen veilig gesteld kan worden door te eisen van de bestuursleden dat zij het eens zijn met de doelstelling van het NEHA. Hier is de Raad van Advies eveneens voor in het leven geroepen. Van Zanden stelt voor toe te voegen aan artikel 4 dat tenminste twee leden van het bestuur economisch historici zijn, verbonden aan een instelling op dit gebied.

De heer Beek wil alles in een volgende jaarvergadering nogmaals bekijken, maar voorzitter Fase voelt niets voor nog een jaar uitstel, omdat de kwestie al vorig jaar is toegelicht en in de tussentijd goed is overdacht. Het voorstel is begrijpelijk, maar het bestuur neemt het niet over, mede omdat het niet kan instaan voor de financiële gevolgen. Barendregt vraagt enige flexibiliteit en stelt dat een volgende vergadering ook over een maand gepland kan worden. De Graaf is van mening, dat er nu geen beslissing genomen kan worden en stelt een schriftelijke stemming voor. Geljon heeft begrip voor het bestuur en stelt dat uitstel zinloos is en dat de vereniging een jaar de tijd heeft gehad.

Besloten wordt deze vergadering te schorsen voor twintig minuten, waarin het concept contract ingezien kan worden.

Barendregt vindt de voorgestelde constructie tegen de tijdgeest. De Raad van Advies zal verantwoording moeten afleggen aan de begunstigers. Van Wijk zet uiteen dat de begunstigers geïnformeerd worden en dat via de Raad van Advies begunstigers invloed kunnen hebben op de gang van zaken, maar zij zullen niet formeel kunnen beslissen.

Fase stelt voor de conceptovereenkomst ter inzage te leggen en over enige tijd een bijzondere ledenvergadering te beleggen, waarin de leden gevraagd worden in te stemmen met de voorstellen van het bestuur. De stukken hiervoor zullen kunnen worden opgevraagd bij het NEHA-secretariaat en dit wordt aangegeven in de uitnodiging voor de vergadering. Dit voorstel wordt aangenomen. De voorzitter verzoekt voorstellen tot aanpassingen binnen twee weken schriftelijk bij hem en/of de directie in te dienen.

7. Bestuurssamenstelling

De agendapunten 6 en 7 komen in de komende bijzondere ledenvergadering weer aan de orde, omdat de bestuurssamenstelling sterk wordt beïnvloed door de voorgestelde structuur. Ter toelichting wordt nog meegedeeld dat bij het NEHA vanouds de directeur tevens secretaris van het bestuur was. In de voorgestelde situatie zal de directeur echter geen deel uitmaken van het bestuur of de Raad van Advies, omdat zich dan een belangenverstrengeling voordoet. Een ander bestuurslid zal als secretaris fungeren.

8. Rondvraag

Peet vraagt wat er met de amendementen op de statutenwijziging gaat gebeuren. Heerma van Voss zegt, dat het bestuur zal bezien of de amendementen aanleiding geven om het voorstel aan de leden te wijzigen.

9. Sluiting

De voorzitter sluit om 13.30 uur de vergadering, waarna de studiemiddag kan beginnen.